

PROGRAM

ASOCIACE POSKYTOVATELŮ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR
INSTITUT BAZÁLNÍ STIMULACE

POŘÁDAJÍ

HISTORICKY IV. NÁRODNÍ KONGRES BAZÁLNÍ STIMULACE S MEZINÁRODNÍ ÚČASTÍ

10. – 11. 11. 2011

Hotel Palcát

Třída 9. května 2471, Tábor

Záštitu nad kongresem přijali Ing. Eva Richtrová, senátorka PČR,
a Ing. Jiří Fišer, starosta města Tábor

ZÁŠTITU NAD KONGRESEM PŘEVZALI

SENÁTORKA EVA RICHTROVÁ

Ing. Eva Richtrová je senátorkou Senátu Parlamentu České republiky za volební obvod č. 69 ve volebním období 2008 až 2014 (za ČSSD). Do senátu kandidovala jako primátorka statutárního města Frýdku-Místku, kde působila v uvolněné funkci 12 let. V senátu mimo jiné pracuje ve Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí a v Komisi pro sdělovací prostředky. Je absolventkou VŠB v Ostravě a Palackého univerzity v Olomouci, od r. 1976 do r. 1998 učila na Střední průmyslové škole ve Frýdku-Místku odborné technické maturitní předměty. V současné době je i předsedkyní Euroregionu Beskydy.

STAROSTA TÁBORA JIŘÍ FIŠER

Ing. Jiří Fišer je původním povoláním projektant. V zastupitelstvu Tábora působí od roku 1990. V roce 2010 kandidoval do zastupitelstva za hnutí Tábor 2020 a po volebním úspěchu byl zvolen starostou.

Vážené dámy a vážení pánové,

dovoluje nám srdečně Vás přivítat na Historicky IV. národním kongresu Bazální stimulace, který se stal již kongresem tradičním. Koná se od roku 2005, vždy v listopadu. Měsíc listopad předchází zimnímu období a bývá měsícem chladným. I když venku bude chladno, věříme, že také na tomto kongresu, stejně jako v minulých ročnících, bude vládnout v sále hřejivá atmosféra z pocitu dobře vykonané práce. Vaše práce s konceptem Bazální stimulace mnohým pacientům zachránila život a mnohým klientům jejich život zkvalitnila.

Poprvé v historii národních kongresů Bazální stimulace můžeme v České republice přivítat společně oba autory konceptu, a to prof. Dr. Andrease Fröhlicha a prof. Dr. Christel Bienstein. Kongres Vám nabídne nejnovější informace týkající se konceptu Bazální stimulace a především výsledky nových výzkumných projektů v této oblasti.

Stejně jako v minulých ročnících se můžete těšit na společenský galavečer. Pro velký úspěch, který na minulém kongresu v roce 2009 sklídilo večerní vystoupení slavného českého horolezce Libora Uhra (historicky druhého Čecha, který vystoupil na nejobtížnější a druhou nejvyšší horu světa K2), Vám opět nabídneme vystoupení tohoto charismatického horolezce.

Bohatě připraveným programem kongresu i společenského galavečera bychom Vám chtěli vyjádřit poděkování za Vaši práci, při které uplatňujete koncept Bazální stimulace. Velmi si vážíme Vámi poskytované péče či terapie, ve které jste si osvojili koncept Bazální stimulace jako její součást.

Přejeme Vám mnoho úspěchů a zároveň věříme, že tento kongres pro Vás bude zdrojem nových podnětů a příležitostí k výměně zkušeností. Příjemný zážitek Vám přejí

PhDr. Karolína Friedlová
jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace, s. r. o.

Ing. Jiří Horecký, MBA
prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

INSTITUT BAZÁLNÍ STIMULACE, S. R. O.

**INSTITUT Bazální stimulace, s. r. o.,
je vzdělávací instituce akreditovaná:**

- Ministerstvem zdravotnictví ČR
- Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR
- Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- Ministerstvem zdravotnictví Slovenské republiky

INSTITUT Bazální stimulace, s. r. o., je:

- členem Mezinárodní asociace Bazální stimulace
- přidruženým členem Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
- smluvním partnerem Slovenské komory sester a porodních asistentek

Teoretické vědomosti a praktické dovednosti pro aplikaci konceptu Bazální stimulace lze získat v akreditovaných vzdělávacích programech, které uskuteč-

ňuje INSTITUT Bazální stimulace, s. r. o.

INSTITUT Bazální stimulace je členem Mezinárodní asociace Bazální stimulace. Absolventi certifikovaných kurzů obdrží od Mezinárodní asociace Bazální stimulace certifikát platný ve všech zemích Evropské unie. Kromě tohoto certifikátu získají také certifikát níže uvedených ministerstev.

Společnost je akreditována Ministerstvem zdravotnictví ČR k uskutečňování vzdělávacího programu s názvem Základní kurz Bazální stimulace, jehož absolvováním získají nelékařská zdravotnická povolání všeobecná sestra, porodní asistentka, fyzioterapeut, ergoterapeut, logoped

a psycholog zvláštní odbornou způsobilost.

Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR je akreditována k uskutečňování vzdělávacích programů Základní kurz Bazální stimulace a Nástavbový kurz Bazální stimulace v rámci dalšího vzdělávání sociálních pracovníků, pracovníků v sociálních službách a vedoucích pracovníků v sociálních službách.

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy je akreditována k uskutečňování vzdělávacího programu Kurz Bazální stimulace v rámci dalšího vzdělávání speciálních pedagogů, učitelů speciálních škol a asistentů pedagogů.

Jedná se o naprosto průlomové a jedinečné vzdělávání, které **umožňuje jít stejnou cestou všem odborníkům participujícím na procesu podpory vývoje klienta a při péči o jeho tělesnou, duševní i sociální stránku.** Tato spolupráce v kontextu stejného cíle podporuje kvalitu a bezpečnost péče a také šetří náklady na péči.

INSTITUT Bazální stimulace získal rovněž akreditaci **Ministerstva zdravotnictví Slovenské republiky** pro vzdělávací program Bazální stimulace na tyto profese: lékař, sestra, porodní asistentka, fyzioterapeut a zdravotnický asistent. **Jmenované profese získají certifikovanou pracovní činnost.**

Společnost je také smluvním partnerem Slovenské komory sester a porodních asistentek pro pořádání vzdělávacích akcí s tématem Bazální stimulace ve Slovenské republice.

Od roku 2007 je INSTITUT Bazální stimulace patronem Dětského centra Domeček, p. o., v Ostravě (dříve kojenecký ústav) a podporuje odborně, finančně a materiálně péči o děti v tomto zařízení.

Jednatelkou INSTITUTU Bazální stimulace je **PhDr. Karolína Friedlová**, která je první certifikovanou lektorkou konceptu Bazální stimulace v České republice. Je členkou Mezinárodní asociace Bazální stimulace a od května 2010 do prosince 2010 zastávala funkci prezidentky této organizace. S konceptem Bazální stimulace se seznámila a aktivně s ním pracovala v přímé péči na klinice Waldviertel Klinikum Horn v Rakousku a Univerzitní klinice Mnichov v Německu v letech 1990–2001. Postgraduální dvouleté studium pro certifikovaného lektora konceptu Bazální stimulace vystudovala ve Vídni.

Od roku 2000 zavádí a prosazuje koncept Bazální stimulace v České republice i ve Slovenské republice v oblasti zdravotní péče, především na odděleních intenzivní péče a následné péče (rehabilitační ústavy), dále u poskytovatelů sociálních služeb (domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením) a také do vzdělávacích programů speciálních škol v České republice.

První kurz Bazální stimulace zorganizovala v roce 2003 na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a od té doby sama lektorovala stovky kurzů. V roce 2005 založila akreditovanou vzdělávací instituci INSTITUT Bazální stimulace, vyškolila tým lektorů, kteří lektorují Základní certifikované kurzy Bazální stimulace. Je odborným garantem vzdělávacích programů Bazální stimulace akreditovaných Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvem školství ČR a Ministerstvem zdravotnictví Slovenské republiky. Úzce spolupracuje s autory konceptu Bazální stimulace prof. Dr. Andreasm Fröhlichem a prof. Dr. Christel Bienstein. Účastní se mezinárodních projektů v rámci EU v oblasti vzdělávání. Organizuje pravidelně Národní kongresy Bazální stimulace s mezinárodní účastí a je pořadatelkou a recenzentkou odborných sborníků. Je rovněž autorkou řady odborných článků, publikací a e-learningových vzdělávacích programů.

Od roku 2006 superviduje proškolená zařízení a na základě těchto supervizí jsou zařízení certifikována jako Pracoviště pracující s konceptem Bazální stimulace.

Od roku 2003 do roku 2005 byla odbornou asistentkou na Zdravotně sociální fakultě Ostravské univerzity. V současné době vyučuje také na Filozoficko-pedagogické fakultě Slezské univerzity v Opavě a je patronkou dětského domova pro děti do 3 let v Ostravě.

Kurzy Bazální stimulace poskytuje INSTITUTE Bazální stimulace také jednotlivým zařízením na klíč „in house“. Výhody těchto kurzů:

1. vhodné pro větší skupiny zaměstnanců,
2. možnost absolvovat školení přímo v organizaci,
3. menší náročnost na zajištění péče (personál neodjíždí mimo zařízení, časová úspora),
4. možnost definovat specifické požadavky na obsah a cílovou skupinu klientů v zařízení,
5. finančně výhodné řešení pro školení více zaměstnanců (odpadají náklady na cestovní náhrady a ubytování zaměstnanců),
6. možnost konzultovat problematiku s ohledem na individuální potřeby, možnosti a situaci organizace a jejích klientů,
7. možnosti ukázek praktických dovedností přímo na klientech zařízení.

INSTITUTE Bazální stimulace pořádá kurzy Bazální stimulace přímo v zařízeních již 9. rokem. Zkušenosti z proškolených zařízení jednoznačně prokazují, že školení všech profesí, které se podílejí na péči o potřeby lidí, přímo v zařízeních je nejefektivnější. Seznam proškolených zařízení a jejich reference naleznete na www.bazalni-stimulace.cz v odkazu „Proškolená zařízení“.

INSTITUTE Bazální stimulace poskytuje proškoleným pracovištím také odborné poradenství a supervize. Cílem supervizi je certifikace proškoleného pracoviště. Certifikace se řídí pravidly stanovenými Mezinárodní asociací Bazální stimulace. Součástí supervize je kromě auditu také odborné poradenství proškolenému pracovišti. Základem je zpětná vazba pro po-

skytovatele péče. Dalším cílem je odhalit případné odchylky či nesrovnalosti v aplikovaných technikách konceptu a podpora při řešení individuálních problémů uživatelů péče. Seznam certifikovaných supervidovaných pracovišť naleznete na www.bazalni-stimulace.cz v odkazu „Supervidovaná zařízení“.

Společnost také od roku 2005 ve dvouletých intervalech pravidelně pořádá národní kongres s mezinárodní účastí o problematice Bazální stimulace a je vydavatelem odborných publikací.

V roce 2005 byl Českou televizí natočen dokumentární pořad „Klíč“ o činnosti INSTITUTE Bazální stimulace, s. r. o., a zavádění konceptu Bazální stimulace u poskytovatelů sociálních a zdravotních služeb, kteří byli proškoleni INSTITUTE Bazální stimulace. Tento pořad byl dle sdělení České televize jedním z nejúspěšnějších „Klíčů“ a byl několikrát reprizován. V roce 2010 natočila Česká televize pokračování tohoto pořadu. Ke shlédnutí je na www.bazalni-stimulace.cz.

INSTITUTE Bazální stimulace, s. r. o., nabízí:

- Základní akreditované kurzy Bazální stimulace (24 hodin)
- Nástavbové akreditované kurzy Bazální stimulace (16 hodin) – pouze pro absolventy základních kurzů
- Prohlubující kurzy Bazální stimulace (8 hodin) – pouze pro absolventy základních i nástavbových kurzů
- Supervize proškolených pracovišť s odborným poradenstvím a certifikací pracovišť
- Národní kongresy Bazální stimulace s mezinárodní účastí
- Odbornou literaturu konceptu Bazální stimulace

Obsahová náplň a časová dotace základních, nástavbových a prohlubujících kurzů je vázaná mezinárodním curriculumem stanoveným Mezinárodní asociací Bazální stimulace. Proto jsou kurzy akreditovány na základě mezinárodních regulí ve stejné časové a obsahové dotaci. Jiná časová dotace není přípustná, jinak by došlo ze strany Mezinárodní asociace k odebrání licence a certifikace.

Uchazeči o nástavbový kurz Bazální stimulace jsou nejdříve lustrováni v registru absolventů certifikovaného základního kurzu, jinak nemohou být do kurzu zařazeni. Bohužel se v České republice vyskytly vzdělávací subjekty, které nemají kompetence a vzdělání, a tudíž ani žádnou certifikaci pro lektorování kurzů Bazální

stimulace. Přesto kurzy s touto tematikou nabízejí. Jde o školení v 6–8hodinové časové dotaci, což je trojnásobně nižší časová dotace, než je stanovena Mezinárodní asociací Bazální stimulace. Samozřejmě nejsou členy této asociace, a tak nemohou vystavit absolventům mezinárodní certifikát vydaný právě touto asociací. Dochází k poškozování konceptu, neboť není těmito nekompetentními školiteli vyučován správně a jejich podání působí kontraproduktivně pro implementaci a filozofii konceptu. Absolventi jejich kurzů jsou poškozeni tím, že pokud se hlásí do certifikovaných nástavbových kurzů, nemohou být přijati, neboť nesplňují vstupní podmínky, a to je absolvoování Základního certifikovaného 24hodinového kurzu.

O KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE ŘEKLI:

„Bazální stimulace pomáhá zvyšovat kvalitu života a bezpečnost poskytované péče“.

PhDr. Karolína Friedlová, Praxisbegleiter für Basale Stimulation®
in der Pflege, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace

„Koncept Bazální stimulace by měl být samozřejmostí u všech poskytovatelů služeb sociální péče, kteří chtějí poskytovat své služby kvalitně a vytvářet také podmínky pro kvalitní život jejich uživatelů. Zejména u osob se zdravotním postižením a u seniorů trpících demencí je Bazální stimulace zásadním předpokladem kvalitní péče“.

Ing. Jiří Horecký, MBA, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR

„Princip Bazální stimulace je jednou z možných cest k maximální autonomii lidské bytosti při těsném kontaktu s pomáhající osobou. Bazální stimulace dává možnost alespoň trochu poodhalit některá z tajemství lidského života, případně pomáhá některé z nedokonalosti napravit.“

MUDr. Zdeněk Novotný, ředitel Dětského centra Domeček
a člen výboru Společnosti sociální pediatrie České lékařské společnosti J. E. Purkyně

„Bazálna stimulacia nám umožňuje liečiť dieťa, nielen chorobu“.

Prim. MUDr. Lubica Kováčiková, Ph.D.,
primárka Dětského kardiocentra Národního ústavu srdečních
a cévních chorob Slovenské republiky v Bratislavě

Na fotografii zleva: Jiří Horecký, Christel Bienstein, Andreas Fröhlich, Karolína Friedlová

PŘEDNÁŠEJÍCÍ:

PHDR. KAROLÍNA FRIEDLOVÁ, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace, s. r. o., Frýdek-Místek, externí vyučující: Ústav ošetrovatelství, Slezská univerzita v Opavě, patronka Dětského centra Domeček, p. o., Ostrava, exprezidentka Mezinárodní asociace Bazální stimulace

MARGRIT HATZ – CASPARIS, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege, oddělení vzdělávání, Kantonsspital St. Gallen, Švýcarsko, exprezidentka Mezinárodní asociace Bazální stimulace

MGR. IRENA LINTNEROVÁ, viceprezidentka APSS ČR pro ambulantní služby, ředitelka Občanského sdružení volnočasových a terapeutických aktivit Kaňka, Tábor

MUDr. Zdeněk Novotný, ředitel Dětského centra Domeček, p. o., Ostrava, člen předsednictva Společnosti sociální pediatrie České lékařské společnosti J. E. Purkyně

MUDr. Zdenka Polzerová, MBA, ředitelka Odborného léčebného ústavu Paseka p. o., u Olomouce

MUDr. Helena Vašulínová, neuroložka

Eva Ščučková, DiS., staniční sestra, Odborný léčebný ústav Paseka, p. o., u Olomouce

PhDr. Eva Procházková, certifikovaná lektorka konceptu prof. E. Böhma, Caritas Wien, Rakousko

Prof. Dr. Andreas Fröhlich, autor konceptu Bazální stimulace, Univerzita Landau, SRN

Prof. Dr. Christel Bienstein, spoluautorka konceptu Bazální stimulace, vedoucí Institutu výzkumu v ošetrovatelství na lékařské fakultě Univerzity Witten/Herdecke, SRN

PROGRAM 1. JEDNACÍHO DNE ČTVRTEK 10. LISTOPADU 2011

Předsedající: Ing. Jiří Horecký, MBA, PhDr. Karolína Friedlová

- 12.00–13.00 **PREZENCE ÚČASTNÍKŮ**
- 13.00–13.30 **ZAHÁJENÍ KONGRESU, PŘIVÍTÁNÍ ÚČASTNÍKŮ**
Ing. Jiří Horecký, MBA, prezident APSS ČR
Ing. Jiří Fišer, starosta města Tábora
Ing. Eva Richtrová, senátorka PČR
PhDr. Karolína Friedlová, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace
Ing. David Kafka, náměstek ministra práce a sociálních věcí pro sociální a rodinnou politiku
PhDr. Mária Lévyová, prezidentka Slovenské komory sester a porodních asistentek
- 13.30–14.00 **KONCEPT BAZÁLNÍ STIMULACE, JEHO UPLATNĚNÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH, ZDRAVOTNICKÉ PÉČI A VE VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.**
PhDr. Karolína Friedlová
Přednáška proběhne zároveň s moderací a vystoupením Libora Uhra, významného českého horolezce, historicky druhého Čecha na K2, a s prezentací terapeutických panenek firmy APOS BRNO, s. r. o.
- 14.00–14.30 **IMPLEMENTACE KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE V EVROPSKÉ UNII, VZDĚLÁVACÍ CURRICULUM PRO CERTIFIKOVANÉ LEKTORY KONCEPTU A PRÁCE S EVROPSKÝMI CENTRÁLNÍMI CÍLI PRO STRUKTURU VZDĚLÁVACÍCH, TERAPEUTICKÝCH A OŠETŘOVATELSKÝCH PLÁNŮ**
Margrit Hatz – Casparis
- 14.30–15.00 **VYUŽITÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE JAKO PRVKU ALTERNATIVNÍ KOMUNIKACE S DĚTMI S TĚŽKÝMI ZMĚNAMI V KOMUNIKAČNÍ A KOGNITIVNÍ OBLASTI**
Mgr. Irena Lintnerová
- 15.00–15.20 **PŘESTÁVKA NA OBČERSTVENÍ**

- 15.20–15.30 **PREZENTACE SPOLEČNOSTI HARTMANN – RICO, A. S.,
VEVERSKÁ BÍTÝŠKA**
- 15.30–16.00 **VYUŽITÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE PŘI TERAPII
A PRÁCI S DĚTSKÝMI OBĚTI MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI**
MUDr. Zdeněk Novotný, PhDr. Karolína Friedlová
- 16.00–16.30 **BAZÁLNÍ STIMULACE V OLU PASEKA V REALITĚ PREZENTOVANÉ
KAZUISTIKAMI U LIDÍ PO MOZKŮ-LEBEČNÍCH TRAUMATECH
A MOZKOVÝCH CÉVNÍCH PŘÍHODÁCH**
*MUDr. Zdenka Polzerová, MUDr. Helena Vašulinová,
Eva Ščučková, DiS.*
- 16.30–17.00 **PSYCHOBIŮGRAFICKÝ MODEL PROF. E. BÖHMA VE VZTAHU
KE KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE A PROPOJENÍ TĚCHTO
KONCEPTŮ V PÉČI O OSOBY S DEMENCÍ**
PhDr. Eva Procházková

SPOLEČENSKÝ GALAVEČER

19.30–24.00

Kongresový sál hotelu Palcát

vstup od 19 hodin pouze s platnou vstupenkou

Program:

- 19.30–19.45 slavnostní uvítání organizátory
 - 19.45–20.30 raut
- 20.30 – 22.00 videoprojekce filmu GASHERBRUM DOUBLE 2010
*Film z drsného prostředí Himálaje o ojedinělé úspěšné světové expedici českých
horolezců a jejich výstupu na dvě osmitisícovky během 14 dnů. Komentář přednese
Libor Uher, český horolezec, účastník expedice a historicky druhý Čech na K2.*
 - 22.00–24.00 hudba, tanec

PROGRAM 2. JEDNACÍHO DNE

PÁTEK 11. LISTOPADU 2011

Předsedající: Ing. Jiří Horecký, MBA, PhDr. Karolína Friedlová

- 09.00 – 10.00 **KONCEPT BAZÁLNÍ STIMULACE**
Prof. Dr. Andreas Fröhlich
- 10.00 – 10.40 **UPLATNĚNÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE V INTENZIVNÍ PÉČI**
Prof. Dr. Christel Bienstein
- 10.40 – 11.20 **BAZÁLNÍ STIMULACE U DĚTÍ S TĚŽKÝMI ZMĚNAMI V OBLASTI
VNÍMÁNÍ, KOMUNIKACE A HYBNOSTI**
Prof. Dr. Andreas Fröhlich
- 11.20 – 12.00 **UPLATNĚNÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE U LIDÍ
TRPÍCÍCH DEMENCÍ V ZAŘÍZENÍCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB
A ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH**
Prof. Dr. Christel Bienstein
- 12.00 – 12.30 **DISKUZE, ZÁVĚR KONGRESU**

Vědecká rada kongresu: Prof. Dr. Andreas Fröhlich, prof. Dr. Christel Bienstein,
PhDr. Karolína Friedlová, Margrit Hatz – Casparis

Tlumočení: Mgr. Hana Anastasiadou – Univerzitní klinika Mnichov, SRN

Účastnický poplatek: členové APSS ČR: 790 Kč, ostatní: 1590 Kč, galavečer: 300 Kč

Registrace účastníků: elektronicky na www.apsscr.cz, menu „Bazální stimulace“

Ubytování: ubytování si zajišťuje a hradí každý účastník sám za sebe

Potvrzení/Osvědčení o účasti: Organizátoři udělí zdravotnickým pracovníkům potvrzení s kreditními body (dle vyhlášky č. 423/2004 Sb.), sociálním pracovníkům a pracovníkům v sociálních službách osvědčení celoživotního vzdělávání (dle zákona č. 108/2006 Sb.). Výdej Osvědčení/Potvrzení v pátek 11. 11. 2011 od 12.00 do 13.00, předsálí Kongresového sálu Hotelu Palcát.

ANOTACE PŘEDNÁŠEK

KONCEPT BAZÁLNÍ STIMULACE, JEHO UPLATNĚNÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH, ZDRAVOTNICKÉ PÉČI A VE VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

PhDr. Karolína Friedlová, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace, s. r. o., Frýdek-Místek, exprezidentka Mezinárodní asociace Bazální stimulace, Ústav ošetrovatelství, Slezská univerzita v Opavě

Koncept Bazální stimulace je komunikační, interakční a vývoj podporující stimulační koncept, který je chápán jako strategie myšlení poskytovatelů péče ve zdravotnictví a v sociálních službách s cílem přiblížit se vnímání a potřebám těch, o které pečují. Základními prvky, se kterými koncept pracuje, jsou pohyb, komunikace a vnímání. Cílem je podpořit rozvoj komunikačních a pohybových schopností člověka, a tím jeho možnosti sebeobslužných činností. V současné době je uplatňován nejen v oblasti ošetrovatelské péče, nýbrž i v oblasti vzdělávání dětí s mentální retardací, u nichž je implementován do jejich individuálních vzdělávacích plánů. Sensorická stimulace je uplatňována formou pedagogických nabídek.

Oblasti lidských potřeb shrnuté americkým psychologem A. H. Maslowem jsou v konceptu Bazální stimulace jádrem centrálních cílů pro vypracování individuálních plánů uživatelů péče a také individuálních vzdělávacích plánů. Cíle formulovali autor konceptu prof. Dr. Andreas Fröhlich a spoluautorka prof. Dr. Christel Bienstein. Tyto cíle jsou shodné a jednotné pro celou Evropu pro strukturu individuálních plánů klientů v sociálních službách, v oblasti zdravotní péče a také ve vzdělávání a podpoře vývoje dětí s těžkým postižením. Jedinečnost konceptu Bazální stimulace tkví

v tom, že tento koncept je strukturován tak, aby s ním mohli pracovat u jednoho klienta různí profesionálové (ošetřovatelský personál, fyzioterapeuti, ergoterapeuti, sociální pracovníci, logopedi, speciální pedagogové) za participace rodiny klienta. Všichni jmenovaní sledují jednotné cíle. Tyto cíle odráží všechny základní lidské potřeby a jsou uspořádány tak, aby jejich prostřednictvím byly vyjádřeny potřeby těch, kterým jsou určeny a kteří se nemohou verbálně vyjádřit (např. lidé po úrazech, těžkých onemocněních, lidé s mentální retardací, demencí aj.). Koncept Bazální stimulace má čtyřicetiletou historii a za tu dobu prodělal značný vývoj a byl dostatečně ověřen v praxi. Na základě mnohaletých zkušeností těch, kteří s konceptem pracují, nebyly dosud centrální cíle pozměněny, ba naopak se stále více prokazuje, že relevantně odrážejí potřeby příjemců péče a zároveň posilují kvalitu a bezpečnost péče.

Přednáška interaktivně prezentuje práci s centrálními evropskými cíli.

IMPLEMENTACE KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE V EVROPSKÉ UNII, VZDĚLÁVACÍ CURRICULUM PRO CERTIFIKOVANÉ LEKTORY KONCEPTU A PRÁCE S EVROPSKÝMI CENTRÁLNÍMI CÍLI PRO STRUKTURU VZDĚLÁVACÍCH, TERAPEUTICKÝCH A OŠETŘOVATELSKÝCH PLÁNŮ. INTEGRACE KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE® DO OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE V KANTONSSPITAL ST. GALLEN, ŠVÝCARSKO.

Margrit Hatz – Casparis, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege, exprezidentka Mezinárodní asociace Bazální stimulace, oddělení vzdělávání, Kantonsspital St. Gallen, Švýcarsko

Přednáška v úvodu prezentuje regulativa stanovená Mezinárodní asociací Bazální stimulace pro vzdělávání v konceptu Bazální stimulace a vzdělávací curriculum pro studium certifikovaného lektora konceptu. Dále pokračuje sdělením zkušeností z integrace konceptu Bazální stimulace® do ošetrovatelské péče v Kantonsspital St. Gallen ve Švýcarsku.

Již více než 15 let je úspěšně v nemocnici Kantonsspital v St. Galenu ve Švýcarsku používán koncept Bazální stimulace® v ošetrovatelské péči. V roce 2006 byly vypracovány metodické postupy pro používání konceptu Bazální stimulace® v Kantonsspital St. Gallen.

Rámcové podmínky, které byly pro práci s konceptem v Kantonsspital stanoveny, podporují používání konceptu Bazální stimulace® u pacientů. Velký význam má přímé poradenství, které poskytují vystudovaní certifikovaní lektori konceptu Bazální stimulace. Doprovázejí v péči nejen pacienty s poruchou vědomí, ale také jejich příbuzné.

Léčebné týmy jsou tvořeny lékaři, terapeuti, pedagogy a kaplany (duchovní podpora), jsou interdisciplinární a všichni z týmu mají vědomosti a dovednosti konceptu Bazální stimulace. Cílem je, aby jejich péče mohla být přínosem nejen pro pacienty, ale také jejich rodiny.

V péči jsou dále pro orientaci pacientů používány specifické prostředky, například

různé barvy na pokojích pacientů, osobní polštáře, polohovací válce a jiné pomůcky, které byly vyvinuty pro péči v konceptu Bazální stimulace.

Aplikace konceptu v ošetrovatelské péči a jeho další integrace do péče je neustále rozvíjena a podporována. Důležitá pro rozvoj konceptu je neustálá výměna informací mezi členy léčebného týmu a průběžné vzdělávání zaměstnanců v konceptu Bazální stimulace.

Koncept Bazální stimulace je v Kantonsspital St. Gallen osvědčeným a centrálním konceptem pro strukturu ošetrovatelské péče. Je konceptem, který má značný potenciál pro posílení kvality ošetrovatelské péče.

U hospitalizovaných pacientů stoupá počet polimorbidních onemocnění. Do budoucna bude proto stále důležitější využití konceptu Bazální stimulace, zvláště z důvodu poskytování komfortní a bezpečné péče. Péče v konceptu umožňuje pocit jistoty a bezpečí a podporuje léčebný proces a navrácení zdraví.

Vedení nemocnice podporuje a umožňuje především vzdělávání zaměstnanců v konceptu Bazální stimulace. Někteří ze zaměstnanců jsou absolventy dvouletého specializačního studia pro certifikovaného lektora konceptu. Lektori vedou týmy v implementaci konceptu do péče a přispívají k dalšímu, praxi podporovanému rozvoji konceptu.

Do češtiny přeložila PhDr. Karolína Friedlová

VYUŽITÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE JAKO PRVKŮ ALTERNATIVNÍ KOMUNIKACE S DĚTMI S TĚŽKÝMI ZMĚNAMI V KOMUNIKAČNÍ A KOGNITIVNÍ OBLASTI

Mgr. Irena Lintnerová, viceprezidentka Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR pro ambulanci služby, předsedkyně výkonného výboru Kaňky, o. s., a ředitelka Kaňky, o. p. s., Tábor

U dětí s těžkým až hlubokým mentálním postižením a s těžkým tělesným postižením jsou alternativní a augmentativní komunikační systémy (AAK) nejen doplňovány prvky konceptu Bazální stimulace (BS), ale mnohdy jde o propojení AAK a konceptu BS.

AAK se snaží nejen kompenzovat poruchy a postižení u osob se závažným postižením řeči, jazyka a psaní na přechodnou dobu nebo trvale. Cílem je umožnit osobám se závažnými komunikačními poruchami účinně se dorozumívat a vzájemně reagovat, a to v takovém rozsahu, aby se stejně jako ostatní mohly zapojit do společnosti.

Při budování komunikačních strategií je prvotním cílem navázat kontakt – oční kontakt, dotyk..., na základě kterého je budována a rozvíjena úvodní komunikační informace, obdoba iniciačního dotyku z BS. Obojí je důležité vizualizovat a zapsat do dokumentace dítěte, aby všichni, kdo s dítětem pracují, ať v rodině nebo v zařízení, postupovali stejně. Pro každé dítě je to velmi důležité, protože tak získává jistotu, je méně úzkostné a emočně stabilní.

Při všech metodách AAK terapeut stále komunikuje i verbálně. Procvičuje se orofaciální oblast, oromotorika a velký důraz je dáván na dechová cvičení, na nácvik nebo zlepšování dýchání nosem, trénuje se ekonomika dýchání. Děti s kombinovaným postižením však těžko akceptují ver-

bální pokyny, proto používáme při dechových cvičeních masáž stimulační dýchání, vibrace, aromaterapii atd.

Jako všechny terapie, i AAK může probíhat skupinově nebo individuálně. U dětí s postižením je prioritou individuální terapie, která umožňuje soustředění se jen na jednoho člověka a vytvoření prostředí, které je dítěti příjemné, bez hluků a rušivých elementů. Terapeut je schopen lépe „odečítat“ veškeré reakce dítěte – např. změnu svalového tonusu, zklidnění dýchání, stereotypní pohyby atd., které následně rozkládá, co znamenají, a verbalizuje je tak, aby i dítě vědělo, zda terapeut chápe, co mu je a co mu není příjemné, jak se cítí. Dítě je pak více motivováno a lépe udrží pozornost.

Pro děti s postižením je důležitý taktilní, fyzický kontakt. Lépe si tak uvědomují své tělo, a tím i své „JÁ“. Vnímají více své potřeby, co chtějí a co nechťejí, a snaží se to dát najevo. Terapeut AAK nabízí dítěti netechnické i technické pomůcky, u kterých hledá možnosti ovládnutí. Zaměřuje se na rozvoj všech smyslů a spolupracuje s ostatními terapeuty.

U dětí s postižením je základem úspěchu spolupráce multidisciplinárního týmu a využití všech léčebných, sociálních, pedagogických i psychologických prostředků ke zlepšení jejich stavu.

VYUŽITÍ KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE PŘI TERAPII A PRÁCI S DĚTSKÝMI OBĚTMI MRAVNOSTNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI

MUDr. Zdeněk Novotný, ředitel Dětského centra Domeček (kojenecký ústav) Ostrava, p. o., člen předsednictva Společnosti sociální pediatrie České lékařské společnosti J. E. Purkyně

PhDr. Karolína Friedlová, Praxisbegleiter für Basale Stimulation® in der Pflege, exprezidentka Mezinárodní asociace Bazální stimulace, jednatelka INSTITUTU Bazální stimulace, s. r. o., Frýdek-Místek, patronka Dětského centra Domeček (kojeneckého ústavu) Ostrava

Cílem prezentace je ukázat možnosti aplikace konceptu Bazální stimulace v terapii syndromu Child Abuse and Neglect (sy CAN) se zaměřením na dítě pohlavně zneužitě.

Dětské centrum domeček, dříve kojenecký ústav, je zařízení, které poskytuje celodenní péči dětem ve věku do tří let. Od roku 2005 se v tomto zařízení pracuje s konceptem Bazální stimulace, neboť v témže roce byl proškolený veškerý ošetrovatelský, ale také terapeutický personál (lékaři, fyzioterapeuti, psycholog). Od této doby uplatňujeme koncept v péči nejen u dětí s mentálním a somatickým postižením, ale především u dětí, jejichž vývoj byl ohrožen sy CAN, respektive sexuálními násilím. U sexuálně zneužitých dětí hledáme prostřednictvím konceptu Bazální stimulace nové cesty pro jejich vývoj v oblasti tělesného vnímání a především v oblasti navázání vztahů. Bazální stimulace reaguje na potřeby sexuálně zneužitých dětí, jejich momentální tělesný a psychický stav a otevírá těmto dětem nové možnosti. Dítě zneužitě trpí změnou v oblasti vnímání svého těla i svého okolí.

Prezentované postupy v konceptu Bazální stimulace, které se dají uplatnit u dětí pohlavně zneužitých, jsou výsledkem na-

šeho několikaletého terapeutického hledání. Terapeutickým nabídkám, kterými jsou především prvky vestibulární a somatické stimulace, jsme museli uzpůsobit také prostředí, aby tyto nabídky byly úspěšné. Po-dařilo se nám vytvořit terapeutickou místnost, která stimuluje pocit jistoty a důvěry a umožňuje plně rozvinout multisenzorickou stimulaci dle konceptu Bazální stimulace. V prezentaci vás seznámíme také se strukturou této místnosti.

Ročně projde Dětským centrem kolem stovky dětí trpících sy CAN. Zatím jen omezené množství těchto dětí podstoupilo terapii prostřednictvím konceptu Bazální stimulace, která se projevila jako úspěšná. Nutno uvést, že kdyby koncept Bazální stimulace pomohl jedinému pohlavně zneužitému dítěti v budoucnu žít plnohodnotný sexuální život, pak nabídka našeho terapeutického snažení má smysl. Cílem našeho sdělení byla ukázka možného využití Bazální stimulace v oblastech jiných než dosud běžných.

BAZÁLNÍ STIMULACE V OLŮ PASEKA V REALITĚ PREZENTOVANÉ KASUISTIKAMI

MUDr. Zdenka Polzerová, MBA, ředitelka Odborného léčebného ústavu Paseka u Olomouce

MUDr. Helena Vašulínová, neurolog.

Eva Ščučková, DiS., staniční sestra

Odborný léčebný ústav Paseka, příspěvková organizace, byl založen v roce 1915 jako plicní sanatorium. Celou svou existenci sloužil jako zdravotnické zařízení. Postupnou reprofilizací lůžek (důvodem byl ústup tuberkulózy) má v současné době ústav 3 léčebny – léčebnu plicní s 60 lůžky, léčebnu rehabilitační se 133 lůžky, léčebnu LDN se 135 lůžky a 16 lůžek slouží pro sociální hospitalizace ve zdravotnickém zařízení.

V léčebně LDN se postupně v průběhu let profilovala skladba pacientů a v posledních letech je velká část pacientů hospitalizována za účelem rehabilitace, ať již po mozkových příhodách, po operacích velkých kloubů či po úrazech páteře apod. Část pacientů je přijímána k rehabilitaci i ve stadiu vigilního komatu nebo velmi brzy po vážných úrazech.

Pro tyto pacienty byla metodou volby Bazální stimulace, a proto jsou prakticky všichni pracovníci oddělení dlouhodobě nemocných vlastníky certifikátu Bazální stimulace a tato metoda je na těchto odděleních aplikována v praxi. Dne 25. 5. 2009 jsme obdrželi od INSTITUTU Bazální stimulace certifikát Pracoviště Bazální stimulace s platností do 25. 5. 2012.

V dalším průběhu prezentace budou představeny 2 kazuistiky – muže P. K., r. 1949, s anaplastickým meningiomem, hospitali-

zovaným v roce 2009 a muže O. B., r. 1961, se stavem po nitrolebním poranění, hospitalizovaným od září 2010 do dubna 2011. Na uvedených případech je demonstrována možnost úspěšného využití Bazální stimulace v praxi za předpokladu spolupráce všech zainteresovaných a kvalitní a obětavé práce ošetřujícího personálu.

PSYCHOBIOGRAFICKÝ MODEL PROF. E. BÖHMA VE VZTAHU KE KONCEPTU BAZÁLNÍ STIMULACE A PROPOJENÍ TĚCHTO KONCEPTŮ V PÉČI U LIDÍ S DEMENCÍ

PhDr. Eva Procházková, certifikovaný lektor Psychobiografického modelu péče prof. E. Böhma, Caritas Wien, Rakousko

Diferenciální diagnostika prof. E. Böhma je pomocný instrument pro indikaci Bazální stimulace. Diferenciální diagnostika se využívá především v geriatрии a gerontopsychiatrii a speciálně je nápomocná v dlouhodobé péči o klienty se symptomy demence. Diferenciální diagnostika je pomocným skórovacím instrumentem pro zjištění sedmi úrovní regresivní interakce klienta. „Schopnost navázání kontaktu“ je u klienta se symptomy demence velmi důležitý faktor pro poskytování péče. Důležitost tohoto zjištění numerologickým algoritmem nám pomáhá také vybrat adekvátní formu péče a následně i specifické intervence, které vycházejí z poznatků biografie klienta. Diferenciální diagnostické skóre je rozděleno ve vertikální rovině na 7 stupňů regresivní interakce a v horizontální rovině na 8 oblastí, které hodnotí stav klienta v oblasti:

• Emocí • Psychomotoriky • Schopnosti kontaktu • Vůle • Orientace • Paměti • Formálního myšlení • Obsahového myšlení

Na základě sumace bodového vyhodnocení je možné určit do jaké interakční skupiny patří náš klient a jaká specifická forma péče aktivizační, re-aktivizační anebo bazálně stimulační je pro něho ta nejlepší. Na tomto základě se tvoří adekvátní individualizované plány péče. V bodovém systému 1–7 jsou výsledky o emoční stabilitě klienta zpracovatelné do dokumentace přímé péče, ale i do vizitace péče. Diferenciální diagnostika E. Böhma pomáhá:

- zmapovat psychický stav klienta (Mini Mental hodnotí pouze rozumovou složku),
- stanovit stadium regresivní interakce 1–7, které nám jasně určí formu péče, a to aktivizační, re-aktivizační anebo stimulační (vertikální rovina),
- indikovat prvky bazální stimulace,
- určit, ve které hodnocené složce má klient největší deficit a na kterou oblast péče se máme zaměřit (horizontální rovina),
- sestře při stanovení ošetrovatelských diagnóz podle NANDA systému,
- indikovat komunikační techniky,
- odůvodnit oslovení klienta – příjmením, jménem, zdvořilostí anebo přezdívkou,
- obhájit využití specifických pomůcek v péči (hračky, panenky, kočárky),
- harmonizovat terapii prostředím podle stadia regresivní interakce,
- pochopit ostatním členům týmu volbu intervencí,
- kumulovat v jednom dokumentu informace o psychickém stavu klienta,
- maximalizovat adekvátní zaměřenost intervencí v individualizované péči (akční intervence),
- minimalizovat neadekvátní intervence péče,
- popisovat symptom patologické adaptace klienta.

Diferenciální diagnostický list předkládá jednotnou terminologii pro popis symptomů u klienta a vede personál v myšlenkovém algoritmu pro stanovení kontinuální a individuální linie péče.

KONCEPT BAZÁLNÍ STIMULACE

Prof. Dr. Andreas Fröhlich, autor konceptu Bazální stimulace,
Univerzita Landau, SRN

Cílem pedagogiky je podporovat děti v jejich přirozeném vývoji. Vzdělání a pedagogika doprovází děti na jejich cestě do lidské kultury, poskytuje jim znalosti a dovednosti.

Děti s velmi těžkým mnohonásobným postižením potřebují zcela zvláštní, intenzivní a pečlivý pedagogický doprovod. Bazální stimulace se snaží v kombinaci stimulace tří základních prvků, a to komunikace, hybnosti a vnímání, tento velký handicap alespoň trochu kompenzovat. Děti by se měly učit, že mohou komunikovat. Měly by budovat své pohybové schopnosti

a využívat své schopnosti vnímání, neboť tyto schopnosti jsou „spojením s okolním světem“, a to i v případě, že jsou ve zmíněných schopnostech omezeny.

Prostřednictvím somatického dialogu formou sensorické stimulace a mobilizace můžeme docílit odstranění izolace dětí s těžkým postižením. V přednášce budou představeny a vysvětleny tři zmíněné základní prvky konceptu. Bazální stimulace v ošetrovatelské péči bude vysvětlena prof. Dr. Bienstein v její přednášce.

Do češtiny přeložila PhDr. Karolína Friedlová

BAZÁLNÍ STIMULACE – OŠETŘOVATELSKÝ KONCEPT

Prof. Dr. Christel Bienstein, spoluautorka konceptu Bazální stimulace, vedoucí Institutu výzkumu v ošetrovatelství na lékařské fakultě Univerzity Witten/Herdecke, SRN

Od prvopočátku lidstva existuje ošetrovatelská péče a ošetrovatelské činnosti. Od pradávna učili rodiče své děti se o sebe postarat a vedli je k samostatnosti. Také pokud člověk onemocněl a nebyl schopen sám o sebe pečovat, snažili se o něj postarat jiní lidé.

V případě, že se člověk s onemocněním, po úraze nebo s postižením není schopen sám o sebe postarat, ba dokonce nemůže ani vyjádřit své potřeby, potřebuje komplexní celostní péči. Prostřednictvím konceptu Bazální stimulace, který vyvinul prof. Dr. Andreas Fröhlich, se podařilo převést do ošetrovatelské péče postupy pro

péči o lidi se změnou vnímání a komunikace. Tento koncept cíleně podporuje vývoj u lidí po úrazech mozku, v komatu, s těžkými neurologickými poškozeními, lidí s demencí a také u předčasně narozených dětí. Koncept je rozšířen v oblasti intenzivní péče, v neontologické péči o předčasně narozené děti i v paliativní péči o umírající.

Ve spolupráci s prof. Dr. Andreasem Fröhlichem hledáme neustále nové postupy v péči o lidi v těžkých stavech. Tyto postupy budou představeny na kongresu.

Do češtiny přeložila PhDr. Karolína Friedlová

POZNÁMKY

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

VIDEOPREZENTACE LIBORA UHRA

GASHERBRUM DOUBLE 2010

“DVAKRÁT V ZÓNĚ SMRTI”

Videoprezentace Libora Uhra z prostředí osmitisícovek
pohoří Karakorum v Pákistánu.
Dva měsíce v horách, každodenní boj o život, smrt,
vyčerpání, ale i radost z úspěchu...to vše s živým
komentářem Libora Uhra

Gasherbrum II (8035m)
SUMMIT 17.7.2010

Gasherbrum I (8080m)
SUMMIT 29.7.2010

Historicky IV. Národní kongres
Bazální stimulace
10.11.2011 v 19:00 hod

Tábor - Hotel Palcát

Generální partner:
HARTMANN – RICO, a. s.

Sponzoři a vystavovatelé:

Mediální partneři:

Organizátoři děkují všem sponzorům, vystavovatelům, přednášejícím a mediálním partnerům za pomoc při realizaci kongresu.

www.apsscr.cz

www.bazalni-stimulace.cz

LIBOR UHER

Aktivní sportovec , český horolezec, specializující se na extrémní vytrvalostní sporty.

Žije se svou rodinou v podhůří Moravskoslezských Beskyd. Narodil se 27. ledna 1971 ve Frýdku-Místku.

Je ženatý, s manželkou Kateřinou má 3 děti.
Syna Dominika (19let) a dcery Kateřinu (16let)
a Kristýnu (1 měsíc).

VÝŠKOVÉ HOROLEZECTVÍ

Je předsedou horolezeckého oddílu Frýdek-Místek, kde je instruktorem II. třídy pro výcvik nováčků.

Libor Uher 20. července 2007 v 13:45 SELČ jako druhý Čech v historii, vystoupil na 8611m vysokou K2, druhou nejvyšší horu světa.

Ve stejném roce zvítězil v anketě Sportovec roku 2007 Moravskoslezského kraje a obdržel cenu hejtmana za nejhodnotnější sportovní výkon roku.

Absolvované expedice:

- rok 2005 – Expedice K2 Česenův pilíř, dosažená výška 7400m
- rok 2007 - Expedice K2 Česenův pilíř, Summit K2 8611m
- rok 2009 – K&K PNEU ANNAPURNA - MT.EVEREST dosažené výšky Annapurna – 6000m, Mt. Everest – 8350m
- rok 2010 – Expedice Double Gasherbrum, Summit G2 – 8034m (17.7.2010), Summit G1 – 8068m (28.7.2010)
- rok 2012 - připravuje expedici CHO OYU (8201m) výstup na šestou nejvyšší horu světa

SUMMIT K2 (8611m)

Všech vrcholů bylo dosaženo bez použití umělého kyslíku a bez podpory výškových nosičů.

EXTRÉMNÍ SPORTY

Libor Uher je profesionální sportovec, provozovatel horoškolky na Starých Hamrech a ředitel závodu **Beskydská Sedmička**.

Považuje se za aktivního všestranného sportovce a mezi jeho oblíbené disciplíny patří horolezectví, skialpinismus, horské kolo a extrémní vytrvalostní sporty.

Je členem reprezentace v Adventure Race a mistrem ČR v extrémním závodě jednotlivců Jesenícký tvrdčák 2004 a 2006.

Mezi další úspěchy v extrémních sportech patří:

- Mistr ČR v Adventure Race 2006
- 3. Místo Bergson Winter Challenge 2008
- 10. Místo MS XPD Portugal
- 4. Místo ME AR Švédsko 2010
- 4. Místo AR Slovenia 2011

adidas

TERREX

Není čas na experimenty

Chraňte kůži svých pacientů kosmetikou
Menalind professional

Nutriskin Komplex vytváří na pokožce ochrannou vrstvu a tím ji chrání před škodlivými vlivy. Přispívá k lepší elasticitě kůže a zlepšuje buněčný metabolismus. Obsahuje:

- Esenciální mastné kyseliny
- Aminokyseliny
- Mandlový olej
- Kreatin

Emulze voda v oleji
Zajišťuje hlubkovou a dlouhodobou hydrataci pokožky.

Pumpička pro snadné a úsporné dávkování. Nový tvar se zářkami zabraňuje proklouzávání.

Příjemná svěží vůně
a neutralizér zápachu.

Pro více informací volejte na bezplatnou linku
800 100 333, navštivte www.hartmann.cz
nebo pište na kontakt@hartmann.cz

Menalind.
professional